

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XVIII. Aliunde desertis Dei seruis, etiam delicias apponi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

sum folijs vina dulcissima exprimuntur. Dummodo nos Deum timeamus, *Non est inopia timentibus eum.* Potest è maxilla, imo è dente fontem prolificere, vnde Samsones bibant ad fatietatem; imo & ad voluptatem. Nam & illa aqua, quæ, ad virgæ ictum, imo nutum, de petra, saxoque durissimo, profilijt, olei, & mellis dulcedinem præbuit gustantibus. Ita olim populum suum *constituit super excelsam terram, ut comederet fructus agrorum, ut sugeret mel de petra oleumq; de saxo durissimo.* Nempe, qui in Nuptijs, ex aqua vinum optimum fecit, facere etiam potest, vt ipsa aqua mellis gustum adipifeatur. Cum filijs Belial, cum noctes diésque per græcantibus Apicijs, cum sagis & magis nocturnâ vecturâ in cellas alienas, & ad dolia non sua peregrinantibus, etiam vinum Creticum in absynthium vertatur, & sit *De vinea Sodomorum, vinea eorum, & de suburbanis Gomorrhæ: vna eorum, vna fellis, & botri amarissimi. Fel draconum vinum eorum, & venenum aspidum insanabile.* Amara enim conscientia, etiam ex Massico, aut Maronæo vino absynthiacum producit; vt etiam hîc cõgruat, quod de graphio Symposius Poëta dicit:

Alter a pars reuocat, quidquid pars altera fecit.

C A P V T X V I I I.

Aliunde desertis Dei seruis, etiam delicias apponi.

Non Christo tantum, in deserto, Angeli ministrant, sed etiam ipse Christus Angelis, hoc est, hominibus in deserto. more Angelorum, viuentibus. Paut enim quinq; panibus quinq; virorum millia; imò plura postea millia Eremitarum. Neq; tamen putandû est, eos, quos etiam miraculosè sustentat diuina prouidentia, aut solo pane hordeaceo, aut sine dulcissima iucunditate semper sustentari. Sicut Christus, præter panes, etiam pisces apposuit suis conuiuis, in deserto; ita subinde etiam alijs sanctis delicias fugientibus delicias facit. Docet enim Ferrariensis, ea, quæ à Deo fiunt, immediatè, perfectiora esse his, quæ fiunt à Deo, mediante natura. Sicut ergo olim manna omnem suauitatem saporis continebat,

Pf. 24. 14.

Iudic. 13. 19.

Deut. 32. 13.

Ioan. 2.

Deut. 32. 32.

Sympos. in
Ænigm.

I.

Ioan. 6. 11.

nebat, quod nulli naturali cibo contigit; ita vinum in Nuptijs à Christo ex aqua factum, fuit præstantius quouis vino naturali. Pari pacto tradit Ferrariensis, panem in deserto, piscésque Christi potestate multiplicatos, longè fuisse gustus deliciarioris, nobiliorisque, & habuisse vim cibi pariter & potus. Quod postea sæpius contigisse, vt dulcedinem Dei gustarent homines, exemplis docebo delicatos; vt ne istam quidem habeant aduersus Deum excusationem, & quia gustum sequuntur, vel dulcedine trahantur. Hoc enim hamo vsus est etiam ille, qui dixit: *Gustate, & videte, quoniam suavis est Dominus. Quod ideo dicit, ait Emiffenus quia amor Dei, quantolibet ardore questus, etiam magis ac magis firmiter inflammât. Vnde & de seipso dicit: Qui edunt me, adhuc esurient, & qui bibunt me, adhuc sitient.* Gustent ergo, vt videant suauitatem; edant, vt esuriant; bibant, vt sitiant fontem salientem in vitam æternam; quicumque suauitatem sequuntur.

Pfal. 33. 9.

Serm. de
Epiphan.II.
Palladius
cap. 77. hist.
Laufiacz.

Apud Palladium Helenopolitanum Episcopum, Posidonius Thebanus hæc ipse de se narrat: *Cum habitarem in loco Porphyrite, anno vno, toto anno, nullum hominem conueni, non audiui sermocinationem, non panem tetigi, nisi si quando paucis vterer dactylis, & sicubi herbas inuenirem agrestes. Quo quidem tempore, cum mei panes, aliquando defecissent, egressus sum e spelunca, vt venirem in orbem terræ habitabilem, & cum toto die ambulassem, vix aberam à spelunca duo millia. Cum ergo circumspexissem, video equitem militis habitum præferentem, habentem in capite galeam triariferam: & cum coniectassem, eum esse militem, profectus sum vsq; ad speluncam, & inueni canistrum vuarum, & ficuum nuper decerptarum: quod cum accepissem, lotus rediui ad speluncam, habens duobus mensibus, cibos illos ad meam refectioem.* En vt etiam obsonijs suos recreat cœlestis Pater! Ficus in Paradiso, ad delicias creauerat (quod vel è folijs ficus intelligimus, quæ primi parentes consuerunt, vt facerent sibi perizomata) nunc è Paradiso per Angelum ficus mittit in cretum. Post diluuium, Noe cepit exercere terram, & plantauit vineam, vt vinum biberet cum iucunditate; en sine vinea vvas Angelus, non iam Christo, sed Posidonio, in deserto ministrat. Quid debuit ultra facere, etiam illecebris Deus homines allicere ad sibi seruiendum. Cur non sequerentur? vel ad pictas vvas etiam aues aduolarunt; ad veras vvas homines, satis alioquin appetentes vini, se non sinunt inuitari.

Abbas

Abbas Hellen, de quo Ruffinus ac Palladius meminit, idem expertus est. Cum enim aliquando panes ei defecissent, in spelunca, Angelus, in figura fratris eius, attulit nutrimentum. Rursus autem ipsum aliquando quarentes fratres decem numero, errabant per solitudinem, septimo iam die, ieiuni permanentes. Cum verò eos inuenisset, iussit in spelunca refici; illi verò eum victus admonuerunt. Ille, qui nihil habebat, quod eis apponeret, dixit eis; Potens est Deus mensam parare in deserto. Statim autem quidam adolescens, pontone, ipsis orantibus, pulsauit fores. Cum autem aperuisset, viderunt adolescentem habentem magnam sportam panis & oliuarum. Ijs autem susceptis, comederunt, Deo agentes gratias, cum adolescens statim euauisset. Vides, præter panem, oliuas? Vis adhuc aliquid dulcius? Audi eundem Palladium, de eodem Hellene. Abijt in desertum, atq; ibi, tanquam pro concupiscentia carnis punienda, ieiunij semetipsum capit affligere. Tertia autem septimana ieiunij sui, vidit in deserto iacere diuersa poma sparsa: & intelligens dolos inimici, ait: Non manducabo, neq; contingam, ne fratrem meum, hoc est animam meam scandalizem. Scriptum est enim, quia non in cibo solo uiuit homo, sed in omni verbo Dei. Cumq; & sequenti septimana ieiunaret, paululum in somno deductus est, & ecce Angelus Domini astitit ei, per visum, dicens: Surge iam, & qua tibi apposita inueneris, nihil dubitans vesce-re. Surgens autem, vidit aque fontem lenibus repletum fluentis, cuiusq; ripas in circuitu herbis quibusdam teneris odoratisq; prætextas. Et accedens decerpere capit, & edere, similiter & ex fonte poculum sumere. Confirmabat autem, se nunquam in omni vita sua tanta dulcedinis aliquid, & tanta suauitatis hausisse. Inuenit autem in ipso loco etiam speluncam quandam, intra quam aliquandiu quieuit. Et cum reficiendi corpusculi, tempus & necessitas adfuisset, per Dei nihilominus gratiam nihil deerat eorum, quæ poscebat à Domino. Quid iam volumus amplius? pascit suos Deus; & nectare atque ambrosia pascit, si necesse est. Quid alibi delicias quærimus? quæramus ibi, vbi est torrens voluptatis. Vna ex hoc torrente gutta, totis fluuijs Mundi antecellit.

De Israëlitis ait Scriptura: Angelorum esca nutristi populum tuum, & paratum panem de cælo prestitisti illis, sine labore, omne delectamentum in se habentem, & omnis saporis suauitatem. Substantia enim tua dulcedinem tuam, quam in filios habes, ostendebat: & deseruiens vniuscuiusq; voluntati, ad quod quisque volebat, conuerteba-

Y

tur.

III.

Ruffin. lib. 2.
cap. 11. Pal-
lad. 59.

Ibid.

IV.

Sap. 16. 20.

Horat. lib. 1.
Sat. 5.

V.

Pallad. c. 46.
& seq. in
Laufiac hist.
qui vixit An.
390. tempo-
re S. Hiero-
nymi, quem
etiam citat
Epiphani. ep.
ad Io. Hiero-
solymitana-
num.

Matth. 4.

1. Cor. 10. 12

tur. Itaque manna illud, mellis in aliorum palato, piperis in alio-
rum, in aliorum piscis, in aliorum carnis, in aliorum melopepo-
nis, aut alterius suauissimi fructus saporem efficiebat. Renoua-
tum est hoc miraculum non semel tantum, apud Christianos; Deo
suis prouidente, & tanquam paruulis lac aut melimela dante. Nam

pueris melimela damus, & crustula; elementa velint ut discere prima.

Dulcissimi eiusdemodi panis & accepti, & perditii memi-
nit etiam, apud vetustissimum authorem Palladium, in Laufiaca
historia, Ioannes Thebaidis clarissimus illustrator, his verbis:
*Fuit quidam monachus, (imitatione Christi, ad ieiunandum, in de-
sertum secedentis) qui in eremo hac, quæ præ ceteris interior est, ha-
bitabat. Hic dum plures annos in abstinentia perdurasset, & prouectus
tempore, prope iam ad senilem venisset ætatem, omni virtutum flore ad-
ornatus, ac totius continentie magnitudine sublimatus: cum orationi-
bus & hymnis sedulo Deo seruiret, tanquam emerito militi suo Dominus
remuneraciones parat, utpote qui in corpore adhuc positus, ad instar
Angelorum incorporea vita fungeretur officijs, & dignum iudicans an-
nonam cælestem præbere in deserto ei, qui cælestem Regem per uigilibus
præstolabatur excubijs. Quod & Christo factum est, eui, postquam
40. dies ieiunauit, Angeli, cibos utique esurienti, ministrauerunt.
Volens ergo Deus, qui olim, in deserto Israëlitis è nubibus, Elias,
per coruum, panem suppeditauit, etiam in hoc seculo remunerare
eius Monachi fidele propositum, ad prouidentie sue sollicitudinem quoti-
diani victus eius reuocat curam. Ut enim ei sibi usum proposuisset na-
ture necessitas, ingrediens speluncam suam inueniebat mensæ panem su-
perpositum. mira suauitatis, omnes mundi delicias superantis, mirig-
candoris: ex quo refectus, non surrexit ludere, non saltare & cho-
reas ducere, non poposcit fritillos; sed, in exemplum, eorum,
qui saturati & saturandi Deum laudant, gratias diuine præstantie
referens, rursus ad hymnos & orationes conuertebatur. Ad quem
diuina etiam reuelationes, multaq; de futuris rebus, à Deo præmoniti-
ones fiebant. Quàm benè monuit Apollolus: Qui stat, uideat, ne ca-
dat? Siquidem etiam sanctissimi viri nonnulli, diabolo tentante,
cecidere. Quod etiam huic eremicolæ accidit. In his enim tali-
bus & tantis profectibus positus, quia sibi placere ac gloriari quasi de me-
ritis suis cepit, & cælestis beneficii munus, uita sua debitum dixit, la-
xatæ sunt tentatori habenæ. Qui, ut mille artifex, quasi tenui te-
rebrea, initio paruum, ac sensim maius foramen facturum, ab exi-
guis*

guis censuit ordiendum. Itaq; continuo subintrat eum parua quadam desideria animi, tam parua, quam nec posset aduertere. Post haec (ut sensim & per gradus iretur) creuit maior negligentia, ita ut tardior iam fieret ad hymnos, sed & ad orationem pigrius surgeret; psalmi quoq; ipsi non ea, qua prius, vigilantia ab ipso canerentur, sed ubi parum quid exhibitum fuisset soliti ministerij, anima eius quasi nimio labore fatigata, requiescere festinabat: quia sensus eius reprobus effectus, de sublimioribus ad inferiora ceciderat, & cogitationes sua per diuersa cum precipitia rapiebant. Erat enim iam in corde eius clandestina quadam, turpis ac nefanda cogitatio, consuetudo tamen prior; velut si decursus aquae, etiam cessante remigio, adhuc priore impetu nauigium ferat, ita & vetus institutio ad consueta hominum officia traheretur. Ob quam causam & stare adhuc in suo statu videbatur. Hic ergo, cum post orationem cibum solito requisisset ad vesperam, ingressus locum eum, in quo refectus consueuerat, inuenit solito panem mense superpositum, ex quo refectus, nihil eorum, quae in corde suo versabantur, emendatione curauit, neq; immutationis suae damna per sensit, sed spernentem se minima, paulatim casurum non intellexit. Interea, cum graui iam libidinis incendio stimularetur, & inflammatus turpi concupiscentia raperetur, rursus ad saeculum, illa interim die cohibuit se, & solita hymnorum & orationum ministeria ex more persoluit, atq; ingressus ut cibum sumeret, panem quidam inuenit mense superpositum, sed aliquantulo sordidiorum; admiratus est, & tristis effectus: intellexit enim quod ipsum respiceret, hoc genus monstri, tamen cibo sumpto refectus est. Post diem tertium triplicatis urgeri stimulis coepit: occupauerat enim cogitationes eius quasi iam praesentis, & secum posite, secumq; accumbentis imago mulieris, quam complecti sibi videbatur, & ad turpes usus habere substratam. Processit tamen & sequenti die ad solita psallendi & orandi officia, sed stabat oculis, & mente captiuus. Cumq; solito ingressus ad Vesperam requireret cibum, panem quidem inuenit super mensam, sed sordidissimum ac aridissimum, & quasi a muribus vel canibus undiq; corrosus. Tunc ille ut hoc vidit, ingemuit, & lacrymas fudit, sed non ita ex corde, nec ita vberes, quae possent flammam tanti ignis extinguere. Verumtamen sumit cibum, sed neq; quantum volebat, neq; qualem solebat: cum interim cogitationes eum, tanquam cohors barbarica, undiq; circumuallant, & omni ex parte in eum tela iaculantur, ac vinctum captiuumq; eum ad saeculum retrahunt. Exurgens ergo, coepit iter agere noctu, per eremum, & tendere ad ciuitatem: sed ubi dies facta est, ciuitas quidem

longè adhuc aberat. Ipse verò cum rapidissimo estu coqueretur, & fatigaretur in eremo undiq; versus, considerare oculis cœpit, & requirere, sicubi esset in vicinomonasterium: & cum conspexisset fratrum quorundam cellulam, tendebat illuc, ut apud eos requiesceret. Quem ubi adesse senserunt serui Dei, continuo procurrunt in obviam, & velut Angelum DEI excipientes adorant, pedes lauant, ad orationem inuitant, mensam ponunt, atq; omnia secundum diuinum mandatum complent charitatis officia. Verùm ubi refectus est, & paululum requieuit, ex more quasi ab eruditissimo & opinatissimo patre cœperunt Verbum edificationis expetere, ac monita salutis inquirere. Interrogauerunt quomodo eum, quomodo quis diaboli laqueos possit effugere, aut si quando turpes iniecerit animo cogitationes, quomodo depelli possint & abijci. Tum ille, ut compulsus est monita fratribus dare, & salutis eos viam doceres ac de insidijs demonum (quas Seruis Dei intendunt) facere sermonem, illos quidem plenè & sufficienter edocuit, sibi verò ipsi stimulos compunctionis incendit, & in semetipsum regressus ait: Quomodo ego alios moneo, & ipse decipior? aut quomodo alios corrigo, qui meipsum non emendo? Age ergo, miser, facito ipse prior, qua facere alios doces. Cùmq; huiusmodi increpationibus vteretur aduersus semetipsum, & intellexisset, se miserabiliter supplantatum, valedicens fratribus, continuo se rapidissimo cursu in eremum dedit, & ad speluncam, de qua discesserat, redijt: prosternens se Domino in oratione, dicens: Nisi Dominus adiuuisset me, paulo minùs habitasset in inferno anima mea. Et iterum: Paulo minùs fui in omni malo; & paulo minùs consummauerunt me, in terra. In hoc verò completum est, quod ait Scriptura: Frater fratrem adiuuans exaltabitur, ut ciuitas munita & fortis. Frater qui adiuuat fratrem, quasi ciuitas firma, & iudicia quasi vectes urbium. Post hac ergo permansit omni vità suà in luctu & lacrymis, videns diuinitus sibi concessum cœlestis, mensæ beneficiũ perdidisse: cœpit enim in labore rursus & sudore vultus sui manducare panem suum. Conclufit autem se intra speluncam, atq; in cilicio & cinere iacens, tamdiu lugens flensq; permansit in orationibus, donec assistens ei Angelus Domini, diceret ei: Suscepit Dominus poenitentiam tuam, & repropitiatus est tibi: sed caue ne ultra elatus decipiaris. Venient autem ad te fratres, quos tu ipse docuisti, deferentes tibi benedictiones, quas suscipere ne recuses, & sumens cum eis cibum, age gratias Deo tuo.

V I.

Multorum fructuum hortus est hoc exemplum. Ex eo decerpi potest cognoscique primò, cura Dei, qua, in deserto, desertos alit,

tos alit. Secundò Dei delicatus amor, delicatissimo pane suos alentis, & velut manna dantis, iuxta illud Psal. 67. *Parasti, in dulcedine tua, pauperi Deus.* Tertiò ministerium Angelorum, qui, in solitudine, non Christo solùm, sed etiam seruis Christi ministraverunt. Quartò, infelicitas, vt ita dicam, magnæ felicitatis, in nimiam non rarâ securitatem inducentis. Supra dictus enim Eremita securitate periclitatus, & felicitate miser factus est, & cœpit demereri, ipsorum meritorum occasione. Quintò, humani ingenij virtutisque inconstantia: nam de virtute superbus, virtutem amisit; meruitque cadere, vt humiliaretur, qui stando superbiuit: denique in turpia lapsus est, qui vescebatur pane Angelorum. Quo exemplo meritò multi mortales deberent fieri cautiore. Si cadit, qui mundum fugit; quomodo stabit, qui mundum ambit? Si peccat in eremo, ab omni hominum illecebra remotus; quid fiet illi, qui in medijs turbis iactatur? Si labitur, qui in intimis solitudinibus se abscondit, vt declinet labendi occasionem; quidei continget, qui præcipitia vltro adit? Si vincitur à Venere, tam abstinens; quid sperare potest, qui se quotidie ingurgitat, vino, in quo est luxuria? Si non extinguit ignem impurum aqua; an non magis iungentur vinum & Venus? Sternitur sobrietas; & ebrietas firmâ consistet? Decipitur Eremita tam diu multumque exercitatus; quid fraudis non patietur, qui vix scit duos fidei articulos, in negotio spiritali prorsus peregrinus? Fædatur in quo omnis virtus fuit; quò non impelletur omni flagitio cooperatus? Vir tantæ orationis intrat in tentationem; quibus modis tentabitur turpiloquus, detractor, blasphemus? Desertor factus est, qui quotidie manducauit panem Angelorum; quàm constans erit, qui quotidie vel cum diabolis, vel cum hominibus diabolo deterioribus versatur? Illum superbia & libido rapuit, cui Deus arcana cœlestia ac res futuras reuelauit; an parcet ei cui omnes turpitudines instillantur? Nempe hæc est mortalium pernicies, securi sunt, nec sollicitè ambulant, cum in medio tentationum periclitantur. Maxima pars hominum putat se non tentari; cum nemo sit, qui non tentetur. Tentati sunt, in statu innocentia, primi parentes. Tentatus est castissimus Ioseph. Gen. 39. Tentatus est Dauid. 3. Reg. 14. Tentatus Salomon. Tentati Petrus, Iudas & omnes Apostoli: omnes Eremitæ: omnes Religiosi: ipse Christus: & est qui se à tentatione iudicet immunem? Falleris, ô miser.

Tentatio est vita hominis super terram. Omni momento tentatur. Sicut leo rugiens circumit tentator. Sed ita subtilis est, ut laqueum abscondat; ita callidus, ut fraudem astu colat; & ut, qui diu in aquis versantur, non sentiunt se esse madidos, ita qui maximè tentantur, nesciunt, quid sit tentari. Tentari, ó infelices, est ad peccatum allici. Cur toties delinquitis, si non allicimini ad peccandum? cur iussi estis orare: *Et ne nos inducas in tentationem*, si nulla est tentatio? Hostis, vbicunque potest, nocet; & hostis infernalis parcat? Quin neque vnus tantum, sed sæpe mille tentant. Vnde quidam interrogatus, quod illi nomen esset, dixit, se vocari *Legionem*. Ita totis legionibus quidam ad superbiam, auaritiam, tentati adhuc se à tentatione liberos arbitrantur. Sextò, Dei leuiter sensimque monentis, & corrigentis magis, quàm punientis elementia. Neque enim panem illico subduxit negligenti, sed minuit, sed minùs condiuit. Septimò, vis diuinorum colloquiorum, paternusque Dei ergo filios prodigos ad frugem redeuntes animus. Vbi enim suamet exhortatione motus est defertor, vbi ad pœnitentiam ac cellam se recepit, iterum eum diuina bonitas suscepit, & nutriuit, sed iam pane mortali manu confecto, ne diuino prodigio iterum ad insolentiam abuteretur.

Matth. 11.

Marci. 5. 9.

VII.

Septimò, in hac etiam historia, tanquam in viua quadam imagine, sese intuentur Religiosi, qui, quia corporis sui curam negligunt, merentur curam Dei. An non enim liberrimè vacant studijs & orationi? an non, dum illis nulla culinæ cogitatio, ne dum cura est, mensam paratam inueniunt? Addo, illis summam esse in pane & cibo suauitatem; ut non ficta pietate, sed verissimo testimonio profiteri possint, plus sibi frugales domi dapes sapere, quàm si splendidissimis Principum epulis adhibeantur. Accedunt suauissimæ illustrationes mentis, & dulcissimi motus animorum; spes certa futuræ retributionis; mirifica vitæ securitas, *quasi inge conuiuium*. Hæc omnia illi habent: sed multi, sua culpa, vel minuunt, vel penitus amittunt; dum dormire largiùs, orare parciùs, ingurgitare se cibis ac potu intemperantiùs, deserere consueta virtutum exercitia, fugere solitudinem, quærere humana solatia, sectari alloquia, amare conuenticula; aucupari noua, frequentare profanorum conuentus, amare conuiuia, adire aulas incipiunt. Quantò enim magis dominatur caro, tantò minùs spiritus potest emergere; & sicut qui vili olere repleuit famelicum ven-

eum ventrem, neque ficedulis, neque phasianis aut saccharo potest delectari, cum locus, in sacculo non supersit comedendis melioribus; ita qui mundi siliquis se distendit, non est capax cœlestis dulcedinis. Ad Deum ergo, atque ad se redeat, qui vult redire ad diuinas voluptates; aut se dignum efficere epulis Angelica manu aut missis, aut paratis: vt dicere possit: *Parasti in dulcedine tua pauperi, Deus.* De filiis Israël dicitur: *Et comederunt de frugibus terre.* Quid sequitur? *Defecitq; manna, postquam comederunt de frugibus terre, nec vsi sunt ultra cibo illo filij Israël, sed comederunt de frugibus presentis anni Terra Chanaan.* Sic contingit filiis Dei: manna habent, sed manna subducitur, quando, cœlestibus neglectis, ad terrena gaudia conuertuntur. Nec enim diuina delectatione dignus est, qui præponit humanam.

Psal. 67. 11.

Ios. 5. 12.

C A P V T XIX.

Alia diuinæ, erga Dei seruos, dulcedinis exempla.

Nemo queratur de suis temporibus, neque præferat nostro æuo sæcula antiquiora, quasi iam minus dulcis sit Deus, aut non ita beneficus, sed benefaciendo fatigatus. Adhuc idem est Numen, quod fuit semper; adhuc, sicut omni æuo, Mundum gubernat. Primum terræ; hortorum; arborum, agrorum fructibus; deinde piscibus aquarum; tum etiam, auibus, per aërem, aduolantibus, denique feris domesticisque animalibus alit homines; & quosdam quidem otiosos, quibus quodammodo victum tellus inarata gignit; alios autem manuum labore ac sudore vultus panem vult comparare. Alijs, per amicos, & beneficos, alijs, per piorum liberalitatem mittit escas. Non raro, per Angelos eos, qui Angelicam vitam instituerunt, aut cibus, aut non visibili alimento, alit.

I.

In pueros notum est, quid Nicolao Heluetio, propè nostris temporibus, factum sit. Omnis illi cibus, omnis gustus erat SS. Eucharistia. Nihil esculenti, per tot annos, sumebat, nihil quod vel alere, ne dum delectare palatum possit. Pro nectare & ambrosia fuit

II.

Petr. Hugo
in vita eius.